

NÉPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Ferenc József-út 28. II. emelet.
Telefon szám: 84.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy hóra 1250 P
Negyedévre 3750 P

Hajtsuk végre a negyvennyolcas forradalmat

Írta: Rudas László

A magyar népi demokráciáért küzdők tábora a negyvennyolcas forradalom egyenes és közvetlen örökösének és végrehajtójának erzi és vállalja magát. Csak természetes, hogy Magyarország demokratikus átalakításáért folyó harcunkban a magyar történelem legdicsebb fejezete lelkesít bennünket. De alá kell huznunk, hogy nem egyszerűen erről van szó. Közvetlen folytatói vagyunk és hisszük, befejezői leszünk annak a nagy műnek, melyet ők megkezdtek, de belső és külső okoknál fogva sikerre nem vihettek. *Föld, kenyér, szabadság* — a magyar népi demokrácia e három jeleszava — más korban, változott viszonyok között kifejezi nemcsak azt, amire törekszünk, hanem azt is, ami lényegét tekintve, tartalma volt annak is, amire Kossuth, Petőfi, Tancsics törekedtek. Es ez közvetlenül öszszelízi harcunkat az ő harcaikkal.

A negyvennyolcas forradalom *polgári forradalom* volt. Ez nem értékelés, hanem megállapítás. Polgári forradalom volt mindenekelőtt nemzetközi viszonylatban. Láncszeme volt a polgári forradalmak egész sorának, amelyek ebben a „bolond esztendőben” Angliától Magyarorszáig megrázták egész Európát. Ezek a forradalmak Európa egyik felében, a tőkés fejlődésben előjártó országokban — mint Franciaországban — eltakarították a tőkés társadalom teljes kifejlődése elé még tornyosuló akadályokat; Európa másik felében pedig, a „szent szövetségben” szövetszert elmaradt, feudális és félfudális országokban — mint pl. Németországban — utat nyitottak a tőkés fejlődésnek. De polgári forradalom volt a negyvennyolcas magyar forradalom belső viszonylatban is. Minden lényeges vívmánya polgári Magyarországot csinált a feudális Magyarországból. Vagy lehet-e kétség abban, hogy a jobbágyfelszabadítás, a közteherviselés, a sajtó-, gyülekezési-, szólás- és lelkiismereti szabadságok *polgári forradalmi* vívmányok és a polgári fejlődésnek nyitottak utat?

Igaz, Magyarországnak sem fejtett ipara, sem kereskedelme nem volt, sem fejlett városai, forradalmi vagy forradalmat támogató polgársággal, — a forradalomnak sem hordozója, sem hajtóereje nem lehetett a városi polgárság. Ezért vannak, akik kétségbevonják a 48-as forradalom polgári jellegét. Tisztán

függetlenségi harcnak tekintik, mint a magyar nép előző szabadságharcait a német elnyomó ellen. Oly tévedés ez, mint amilyen tévedés volt sokak részéről proletárforradalomnak minősíteni az 1918-as német forradalmat azért, mert a munkásosztály volt hordozója és hajtóereje. Pedig mégis polgári forradalom volt, melynek nem sikerült átnőni proletárforradalomra. Ha sikerült volna, a világ megtakarította volna a fasiszmus s az általa felidézett világháború rémségét. Mindkét esetben ott a tévedés, hogy polgári forradalom csak az lehet, amelyet a polgárság vezet. De a forradalmak jellegét nem ez, nem az dönti el, melyik osztály vezet, hanem az, hogy mi a gazdasági és szociális tartalma.

De ha a magyar forradalom nem volt polgári forradalom, akkor a 48-as esztendő összes forradalmi igen tarka képet mutatnak. A „szo-

ciális köztársaságért” küzdő párizsi munkásság vörös zászlaja mellett ott lengett az olasz és magyar szabadságharcosok trikolórja, a clarista pártban küzdő angol munkás mellett ott találjuk a német „bürgerert”, akibe Maix és Engels, a tudományos szocializmus megalapítói, akartak forradalmi következetességet venni. S mégis *mind* polgári forradalmak voltak, mert vagy tartalmuk, vagy eredményük a polgári gazdasági rend és társadalom keretén *innen* maradt.

Fői hát, magyar nép, e gaz csorda ellen,
Mely birtokodra s életedre tör.
Fői egy hatalmas, egy szent háborúra,
Fői az utolsó ítéletre, fői!

Petőfi

ciális köztársaságért” küzdő párizsi munkásság vörös zászlaja mellett ott lengett az olasz és magyar szabadságharcosok trikolórja, a clarista pártban küzdő angol munkás mellett ott találjuk a német „bürgerert”, akibe Maix és Engels, a tudományos szocializmus megalapítói, akartak forradalmi következetességet venni. S mégis *mind* polgári forradalmak voltak, mert vagy tartalmuk, vagy eredményük a polgári gazdasági rend és társadalom keretén *innen* maradt.

Ezért nem tisztán történelmi párhuzam az, melyet korunk és negyvennyolc között vonhatunk. Ha csak ez volna, úgy ez félrevezethetne. Félrevezetne, mert minden történelmi párhuzam a felületen mozog, külső hasonlatosságokon alapszik és elkeni a lényegét két történelmi kor között, melyeket éppen az különböztet meg, hogy más a gazdasági szervezetük s ezért más harcuk anyagi tartalma. Nem önmagukat s a német népet ámitják-e a fasiszták, mikor helyzetüket Nagy Frigyes helyzetével tartják azonosnak a hét-

éves háboruban? A mi esetünkben nem csak hasonlóságról, de bizonyos korlátok között azonosságról van szó. Mert a „magyar ugar”, bármily nagyot fordult is a világ negyvennyolc óta, megmaradt annak, ami volt száz évvel ezelőtt: a hajdani feudális földesúr frakkot öltött és cilindert tett ugyan fejére, mint „nagy szövetségese”, a német juncker, de tovább nyúzta a magyar parasztot, sokszor ugyanazon módon, mint negyvennyolcas őse. S a hazaárulásban sem maradt mögötte: ugyanugy eladja a földet, melyen született, hogy megtarthassa a földet, mely elődsi létének alapja. S a paraszt még mindig nem jutott földhöz. S a magyar munkásnak még ki kell vivnia magának a leg-
elemibb polgári szabadságokat. Szóval: negyvennyolc még végrehajtásra vár, s mi vagyunk a végrehajtói.

Itt persze meg is szűnik az ana-

átalakulásáról van szó, a *világtörténelem ért el egyik nagy fordulópontjához*. Az egész világ lép ma egy nagyot előre a demokratikus demokrácia és fasiszmus között mindenütt a *népek, a szabadságszerető népek, élükön a különböző országok munkásosztályai* a mozgató erői. Elsősorban a *szovjetnép, a Szovjetunió nagy munkásosztályával*. A harc végső fázisába lépett. A fasiszta bestia a földön hever, az utolsó döfést várja. A mi harcunk csak most *kezdődik*. De ennek a harcnak a sikere vagy sikertelensége, mint a negyvennyolcas forradalomé volt, nemcsak magyar belügy, hanem *nemzetközi kérdés*. Nemcsak, mint negyvennyolcban, az európai reakció közös ügye, hanem a világ demokráciájának közös ügye. Nem verecsünk, de harcunk sikere a nemzetközi érdek. Amikor az egész világ tesz előre egy nagy lépést a demokrácia útján, ki fogja közönyösen nézni, megmarad-e Magyarország Európa közepén a reakció utolsó szigetének vagy átalakul-e demokratikus országgá? Ezt ne leledjék azok, akik csak félszívvvel szemlélik a népi demokráciáért folyó küzdelmünket, s még kevésbé azok, akik meglapulva lesik a pillanatot, mikor vethetnek gáncsot a nép lába elé.

De a népi demokrácia igaz harcosai se feledjék, hogy harcuk szerves része a demokráciáért folyó nagy küzdelemnek.

Merítsünk ebből ne csak erőt, de emelkedjünk is fel ennek a nemzetközi harcnak a magaslatára. Ugy harcoljunk hazánkért, annak függetlenségéért, szabadságunkért, mint ahogy az orosz nép, a szabadságszerető népek harcoltak a maguk szabadságáért. Harcoljunk velük együtt, az ő soraikban, — amíg nem késő!

Ha — akarva nem akarva — bezsenyeytük történelmünk legdicsebb lapját, mikor Kossuth, Petőfi, Tancsics utjáról letérve, nem a szabadság, hanem a reakció taborában rontottunk a szocializmus országa ellen, ezt csak így tehetjük jóvá, csak így törölhetjük le magunkról a foltot. Könyörtelenül tiporjunk le mindenkét, aki meg akarja akadályozni, hogy végrehajtsuk azt, amit 48 megkezdett. S azután előre, a még *magasabb demokrácia felé!*

A Malinovszki-hadsereg elfoglalta Zwolen (Zólyom) városát

A szovjet tűzéréség és aknamezők nagy veszteséget okoznak a Dunán túl sikertelenül támadó németeknek — Nagytömegű német hadifogoly a rajnai arcvonalon — Barmen iparváros romhalmazzá vált — A három legnagyobb japán város iparnegyedének pusztulása

Moszkva, március 14. (MTI) A Szovjet Tudósító Iroda március 13-i hadműveleti jelentése: Március 13-án Danzigtól délkeletre a Visztula keleti partja mentén északi irányban és Gdynia városától északnyugatra csapataink támadó harcuk eredményeképpen elfoglaltak több helységet. Március 11-én ebben a körzetben ezernél több német katonát és tisztet ejtettek foglyul. Az 1. bjelorusziai arcvonalunk csapatai a

Küstrin város és erődénél vívott harcban 3 ezernél több német katonát és tisztet ejtettek foglyul. Fogságba került a helyőrség parancsnoka Krüge erede is, törzskarával együtt.

A remageni hidfő a Luftwaffe temetőjévé vált

London, március 14. (MTI) A németek száz repülőgépet dobtak harcba, főleg a remageni hidfő ellen, melyből legalább negyvenegyet lelőttek a szövetségesek. Sok további gép súlyosan megrongálódott és valószínűleg a német vonalak mögött zuhant le.

A légierők aránya 27:1 a szövetségesek javára.

2700 szövetséges repülőgép támadott arcvonal mögötti német célpontokat. A remageni hidfőt támadó gépek között több léglökéses gép is részt vett a támadásban. „A remageni hidfő gyors ütemben a Luftwaffe temetőjévé válik, vagy helyesebben annak a csontváznak a temetőjévé, mely ma már a Luftwaffe képviseli” — írja egy szövetséges haditudósító harctéri jelentésében.

A német légítámadások nem tudták megakadályozni a szövetséges hadianyag és katonaság átzónulását

Már a 22. éjszaka bombázzák Berlint egyfolytában

London, március 14. (MTI) Az angol légierő az éjszaka ismét a Ruhr-vidéket támadta. Moszkvától 22 éjjel ismét Berlint bombázták, az egymást követő éjjel 22-edszer. A Ruhr-vidéken egy újabb közlekedési csomópont, Barmen vált néma füstölő romhalmazzá. Az utovonalakat a szövetséges légihaderő támadásai eltorlaszolták. Az angol bombázók brit, csehszlovák és lengyel vadászgépek kíséretében repültek.

Olaszországból felszálló amerikai Liberatorok és repülőerődök Dél-németországban Regensburg katonai célpontjaira csaptak le. Vasúti célpontokat bombáztak délnémet és osztrák városokban. Brit nehézbom-

Veszek-eladok

ujat és használtat férj- és nőruhákat, fehérneműket, Ruhanyagot, vásznat, ágyneműt. Megbízásból legmagasabb árat fizetünk aranyért és óráért.

BLUM, Piac-u. 21, üzlet

beszúna vasúti...

Magyarországon a Balatontól északkeletre és keletre a németek hatalmas veszteségeik ellenére, nagy páncélos és gyalogos erőkkel folytatták támadásaikat. Március 12-én ebben a körzetben tűzérési tűzzel elpusztítottunk 45 német harcocsit és rohamlőveget. Aknamezőinkkel felrobbant, illetve megsérült ezennél még 50 ellenséges harcocsit és rohamlőveget.

Az arcvonal többi szakaszán felderítőtevékenység és számos ponton helyi jelentőségű harcok folytak.

Március 12-én az egész arcvonalon megrongáltunk, illetőleg megsemmisítettünk 134 német harcocsit és rohamlőveget. Légiharcokban és léghátrító ágyúink tüzeben lelőttük az ellenség 9 repülőgépét.

a Ludendorff-hidon és egy ujonnan épített pontonhídon; a szövetséges csapatok további másfél kilométert nyomultak előre. Tegnap este már csak 3 kilométerre voltak a Köln-Frankfurt közötti országúttól.

Egyedül a 3. amerikai hadsereg Coblenztől délnyugatra tegnap 6500 német foglyot ejtett,

de még nem számolták össze az összes hadifoglyokat. Az amerikai csapatok tovább folytatják előrenyomulásukat a Mosel-mentén és összeszorítják a német terepszakot, amely mindössze 6 kilométer széles.

Tegnap nyilvánosságra hozták, hogy szövetséges részről Duisburgtól északra átkelt egy járó a Rajnán és miután erős német ellenállásba ütközött, visszatért. A németek is küldtek át egy erősebb köteleket a folyón, ez azonban nem tért vissza. A helyzet a rajnai arcvonalon még feszültebbé vált.

bázók a Brenner vonalat támadták, amely a felderítők felvételeinek tanúsága szerint legalább 7 ponton van eltorlaszolva.

Két új önkéntes hadosztály a francia hadseregben

Párizs, március 14. (MTI) De-lattre de Tassigny tábornok jelenti, hogy a franciaországi csaták folyamán, amíg eljutottak a Rajnáig, a francia veszteség 10.000 halottra és 32.000 sebesültra rug. A tábornok közölte, hogy a francia hadseregben két új hadosztály szolgált, amely teljesen a belső hadsereg tagjaiból alakult és legnagyobb része önkéntes.

50.000 japán teljes bekerítése

Washington, március 14. (MTI) E hét folyamán amerikai óriás repülőerődök Japán három legnagyobb városát bombázták. Az utolsó közülük Ósaka volt, amelyre tegnap kétezer tonna bomba zúdult. Ezt megelőzően óriás repülőerődök elpusztították Nagoya és Tokio iparnegyedét.

Az amerikai csapatok partraszálltak Ivosimától nyugatra két kis szigeten. Ivo szigetén a szövetségesek elfoglaltak egy repülőteret.

Indokina északkeleti részében egy francia helyőrség harcban áll a japánokkal. Hanoiától nyugatra és északnyugatra a számbeli fölényben lévő

Szabad a magyar nép... lejárt napod, német!
Nem táncoltatod te többé ezt a népet,
S pióca módjára nem szívod a véréit,
Meglizette Isten gonoszságod béréit.

PETŐFI

Hitler: „A sors ellenünk fordult“

Moszkva, március 14. A hősök emléknapja alkalmából Hitler kijelentette, hogy Németország történelmében voltak már olyan pillanatok, amikor az ország szakadék szélére került. A Führer példaként a XVIII. században, II. Frigyes uralkodása idején lezajlott hetéves háborút említi. „Eltökéltem, hogy ugyanolyan mintaképet hagyok az utókorra, mint amelyet az előző nemzedékek hagytak hátra.“

II. Frigyes, mint ismeretes, kénytelen volt feladni Berlint, amelyet az orosz csapatok elfoglaltak. Hitler hamarosan utóleri e téren II. Frigyeset.

Hitler felhívásában többek között még ezeket mondja: „A jelek arra mutatnak, hogy a sors ellenünk fordult. Hogy mi vár ránk, azt abból látjuk, hogy mi történik keleten és nyugaton.“

Csakugyan, keleten és nyugaton jól látni, hogy verik Németországot mindkét oldalon. Németországra teljes vereség vár. A német fasiszták a háboru első esztendejében a hősök emléknapját arra használták fel,

ellenséggel szemben a francia csapatok súlyos késleltető hadműveleteket vívnak.

Burmában indiai csapatok Mandalaytól keletre folytatták előrenyomulásukat és 50 ezer japánt teljesen bekerítettek.

Egymillió polgári halott Görögországban a német megszállás következtében

London, március 14. (MTI) A görög közegészségügyi minisztérium jelenti, hogy a német megszállás következtében Görögországban a 18—22 év közötti női lakosság egy-negyedrészre tuberkulózisban szenved. A megszállás alatt a nélkülözések egymillió halálesetet idéztek elő.

hogy propagandát csináljanak hódító háborujoknak, Akkoriban azt állították, hogy a német katonák keleten kiontott vére biztosítja Németország uralmát a termékeny orosz és ukrán mezők felett. Most, amikor már nyilvánvalóvá lett, hogy a német katonák miilliói hiába ontották véruket, a hősök napja a német hadseregben sajátos gyászünneppé lett.

A német rádió mélabúsan számolt be arról, hogy az Odera-menti frankfurtban ágyudörgés hangja mellett szerény ünnepséget rendeztek. A frankfurti polgármester megjósolta az elháríthatatlan közeli pusztulást és kijelentette, hogy Frankfurt védelmezői nemsokára a tulvilágra jutnak.

A danzigi Gauleiter közhírré tette, hogy a város lakossága szírnajelzésből fogja megtudni a szovjet tankok közeledését. Ezek szerint a danzigi Gauleiter maga sem tartja kizártnak, hogy az orosz tankok elérék a várost. Igaza van.

Nagyszabású képzőművészei kiállítás Moszkvában

Moszkva, március 14. (MTI) Nagyszabású kiállításra készülnek a szovjet festőművészek és szobrászok. A kiállítás megnyitását 1945 novemberre tervezik. Több mint ezer festőművész és szobrász műve szerepel a kiállításon. A régi nemzedék mellett a tehetséges ifjú nemzedék tagjainak műveivel is megismerkedhetik a közönség. A festmények között látható: a dnyepéri átkelés, a minszki csata, a teheráni konferencia, végül nagy érdeklődé-

sel tekintenek a művészi kivitelű „Ejtőernyős osztag a Dnyeperen“ című festmény elé. Az egyik legszébb tájkép a Volgát, a nagy orosz folyót tárja elénk. Láthatók lesznek még Paulus német tábornok kiállítását, Sztálingrád és Szebasztopol ostroma, Csernyahovszki tábornagy emlékének egy impozáns szobormű fogja megeleveníteni. A kiállítás nagy eseménye lesz a szovjet szepművészetnek.

Szappannakvaló zsíradékot faggyút, olajat v e s z e k

Szappanüzem

Ajánlatokat Adorján-cégnél, Ferenc József-út 83, az útvárbán.

Legmagasabb

áron veszer lófarkot, marhafarkot és sörtét bá milven mennv segben

NAGY GYULA

szorkereskedő POZSONYI-UT 23. szám.

Szemeskavét,

cukrot, legmagasabb áron veszek

Cím a kiadóban

Magas árat fizetek

Vaszonért, szövetért Ugyanott megfizésből karorát, aranyat veszek

Piac-u. 59, üzlet.

1848 nemzeti szabadságharc volt, de forradalom is a feudalizmus ellen

Révai József előadása a budapesti plebejus nép szerepéről az igazi 48-ban

A Debreceni Szabadegyetem keddi délutáni előadását 1848 március 15-e gondolatának szentelte. Révai József nemzetgyűlési képviselő a zsúfolásig telt előadóteremben 1848 jelentőségét méltatta.

— Ebben az évben nemcsak a naptári alkalom teszi időszerűvé az ünneplést. Földresújtott, elcsúszott nemzetek szívesen fordulnak történelmük nagy dátumaihoz. Ha ma visszanezünk 1848 március 15-re, azt látjuk, hogy mi törpék voltunk hozzájuk képest. 1848 március 15-e nemcsak nemzeti öntudatunk és önértékünk forrása, hanem forrása a

Önálló erőtenyező a nép

Az előadó ezután rámutatott arra, hogy 1848 miben különbözik a magyar történelem eddigi szabadságharcaitól:

— Először: 1848 magyar nemzeti felkelése

az európai demokratikus mozgalmak magyarországi visszhangja volt.

Másodszor: 1848-ban

első ízben lép fel önálló erőtenyezőként, szervezettel öntudatosan a magyar nép, a nép alsó osztályai.

1848-ig a nagy európai népek forradalmi mozgalmainak a magyar nép nem adott választ. A nagy európai demokratikus forradalmak hulláma, amely a nagy francia forradalommal vette kezdetét, Magyarországon a népi tömegmozgalmakat illetően visszhangtalan maradt. A francia forradalomra csak a Martinovics- és Hajnóczy-féle összeesküvéssel, csak a nyelvújítás irodalmi ébredésével válaszoltunk. 1848-ban változott a helyzet. Az európai demokratikus forradalmak második hullámára már nemcsak szellemi úton válaszoltunk, hanem tettekkel is. 1848 láncszeme volt az európai népek szabadságmovalmának.

— 1848 szabadságharca nemzeti felkelés volt. E tekintetben nem különbözik Boeckaitól Rákó-

nemzeti szegyennek és bünbánatnak is. De egy nép nem élhet meg bünbánatból, ha újra fel akar emelkedni. Ebből a szempontból is vissza kell néznünk 1848-ra.

— 1848-ban a magyar nép nagy nép volt, nem az ország területi kiterjedésénél, vagy lélekszámánál fogva, hanem mert nagy tetteket vitt véghez. Ma kis nép vagyunk, szintén nem területi vagy népesedési szempontok miatt, hanem, mert ez a nép a legnagyobb bünt követte el: a szabadság ellen fordult. 1848 példájából meg tanulhatjuk, hogyan lehetünk újra nagy néppé, nagy tettek végrehajtóivá.

— cziig a többi szabadságmovalmától. De különbözik abban, hogy több volt ezeknél,

nemcsak szabadságharc volt, hanem polgári forradalom is.

1848-ig a magyar szabadságharcokat a történelmi osztály, a magyar nemesi osztály vezette. 1848 felkelésében is döntő szerepe volt a liberális nemességnek, de nemcsak ő vezette, hanem részvett e forradalomban, a szabadságharcban a kialakuló, izmosodó magyar polgárság is.

— Első ízben vettek részt egy nagy nemzeti mozgásban, mint a nemzeti egység alkotó elemei, de ugyanakkor mint különálló szervezet

a magyar társadalom plebejus elemei, a nép alsó osztályai.

A népi balszárny fellépése és szerepe különbözteti meg alapvetően 1848 magyar felkelését minden eddigi magyar szabadságmovalmától. Ez a népi balszárny előrehajtó mozgó ereje volt az egész szabadságharcnak. A cél nemcsak

a nemzeti függetlenség kivívása volt, de ezzel együtt a jobbágyság felszabadítása is.

1848 nemzeti szabadságharc volt, de polgári forradalom is a feudalizmus ellen.

Minden társadalmi osztály áta a ulást akart

— A 40-es években a magyar társadalomnak úgyszólván valamennyi osztálya érezte, hogy úgy tovább élni, mint eddig éltünk, nem lehet. Minden osztályban voltak képviselői a reformmozgalmaknak, de mindenekelőtt

a jobbágyság

volt ebben az átalakulásban érdekelt. Tízmillió jobbággy élt Magyarországon félmillió nemessel szemben.

— Érdekelt volt a feudális viszonyok polgári átalakulásában

a magyar középbirtokos,

a nemesi osztálynak tekintélyes része is. A robotmunka silány volt és a nemesi földet nem lehetett megterhelni. A napoleoni háborúk óta rohamosan eladósodott

a nemesi birtok. Ezért volt a magyar nemesség híve annak a programnak, amely Magyarország polgári átalakulását tűzte ki célul.

— A 48-as forradalom harmadik osztálya

a városi polgárság

volt. Ezt a fejlődő buzsoázlat nemcsak a feudális viszonyok nyomták, hanem az Ausztriától való gyarmati függés is. Vágyai-ban — ellentétben a külföldi, nagy nyugati államok polgárságának fejlődésével — nem az udvar felé fordult, hanem a magyar nemesi osztály felé. Nem a királlyal szövetkezett a nemesség ellen, hanem a nemességgel szövetkezett az idegen király ellen.

Harc a polgárosodásért és a függetlenségért

— Az értelmiség volt az a réteg, amely a néptömegek élére állt 1848-ban.

Néhány tizezer ember volt ez az értelmiség, diákok, az alsó pap-ság, gazdatisztek, a magyar bürokrácia alsó rétege. Ez a réteg nem a megyevüléseken tanult politizálni, hanem a pesti kávé-

házakban, ifjúsági egyletekben és iparos-körökben. Jókai, Petőfi, a Madarászok, Vasvári, Szemere Bertalan a márciusi ifjúság leg-obb vezetője. Valamennyi népreteget összekötötte három fő követe-lés: az örökváltás, a közteher-viselés, a népképviselőt követelése.

— Ehhez járult a harc az ország gyarmati függése ellen. A harc a belső ellenség ellen elválaszthatatlanul összefonódott a külső ellenség elleni harccal, a feudalizmus elleni harc és a harc a Habsburgok ellen, a harc a magyar polgárosodásért és a magyar függetlenségért elválaszthatatlan egységbe fonódott össze. A liberális nemesség nem a polgári forradalomnak volt híve, hanem a polgárosodásnak. Nem annak volt híve, hogy a feudális viszonyokat meg kell semmisíteni, hanem, hogy fokozatosan hozzá kell idomítani az új, polgári szükségletekhez. Ez az ellentmondás megérző-dött az egész reformkorszakban. Csigalassúsággal haladt a fejlődés, mert a liberális nemesség akarta is, nem is a polgári átalakulást.

Ha csak ezen a rétegen mulott volna, a magyar szabadságharc nem is kezdődött volna meg.

De jelentkezett a plebejus baloldal. Ennek a rétegnek első nagy jelentkezése március 15. volt. Március 15-én a budapesti nép nemcsak a márciusi ifjúság volt, hanem az a márciusi ifjúság, amely összefogott a budapesti nép alsó rétegeivel, az iparoslegé-

A magyar szabadság és világszabadság ügye egy

— A nép ügye és a nemzet ügye nem kettő, hanem egy.

Harcolni a magyar függetlenségért csak úgy lehet, ha a magyar demokráciáért is harcolunk.

A magyar függetlenségét és szabadságát a külső német elnyomók ellen kivívni csak úgy lehet, ha itt bent összetörjük azt az osztályt, amelyre bent az országban az idegen elnyomás támaszkodik, a feudalizmust.

— A magyar szabadság és világszabadság ügye nem kettő, hanem egy. Kossuth azt mondta, hogy „a mi harcunkban Európa szabadságának harca vívatott”.

Ha a magyar nép Európa szabadsága, vagy, hogy ne Kossuth, hanem Petőfi szavaival éljek, a világ szabadsága ellen fordul, saját szabadsága ellen fordul.

Ezt újra meg kell tanulni, mert 1848 óta elfelejtettük.

— A harmadik tanulság, a kiméltetlen harc a reakció, az idegen elnyomás belső ügynökei ellen.

Életérdeke a nemzetnek és a magyar demokráciának a harc, a reakció, de nemcsak a reakció, nemcsak az idegen elnyomók belső ügynökei ellen, hanem azok ellen is, akik a maguk behódoló békepárti politikájával támogatják a reakciót.

Éppen ezeket a tanulságokat kenté el a magyar történetírás az utolsó negyedszázadban. A magyar történetírás a megalkuvó politikát népszerűsítette 48-ra vonatkozóan és agyonhallgatta a plebejus balszárnyat, a budapesti tömegeknek sorsdöntő szerepét a magyar szabadságharcban. A magyar szabadságharc forradalmi alakjainak népszerűsítésévé és a békepárti politikának népszerűsítésévé Kemény Zsigmondtól egészen a 67-es korszakon át azt a szerepet játszott, hogy megkedveltesse a dualizmust

nyekkel, mesteremberekkel, faluról feljött zsellérekkel.

A pesti nép, az értelmiség és a dolgozók alsó rétege együtt adott lendületet március 15-én a nemesség vezette és ezért csak lassan haladó polgári átalakulás menetének.

A budapesti nép mozgalma, amelynek élén a plebejus balszárny állott, előrelökte az eseményeket. Március 15 nélkül nem születtek volna meg a magyar polgári átalakulást megpecsételő márciusi törvények. A pesti nép mozgalmának köszönhető, hogy Pozsonyban az országgyűlés egyik napról a másikra hirtelen kimondta a kötelező örökváltást és a többi reformot. Ez nem parasztfelkelés programja volt, de lényegesen több a nemesi reformprogramnál és hogy több volt, azt Pestnek lehet köszönni

— Ez vonatkozik

a függetlenség kérdésére is.

A nemesi reformmozgalom nem akart többet, mint a vámvonal megszüntetését Ausztria és Magyarország között. Jött a pesti népmozgalom és a márciusi törvények kimondták, hogy Magyarország hadügyekben, pénzügyekben és kereskedelmi ügyekben önálló ország. Ez sem jelentette még Ausztriától való függő viszonyunk felszámolását, de jelentős lépésekkel ment túl a liberális nemesség reformprogramján.

Révai József a 48-as események tanulságait levonva, nagy taps közben így fejezte be előadását:

a magyar néppel.

De az utolsó negyedszázadban ezeknek a kísérleteknek más volt a funkciója. A megalkuvó politika fejlődésének és a forradalom politikája befekettetésének az volt a célja, hogy

a magyar népet elrettentse 1848. március 15. példájának követésétől, a plebejus népi megmozdulástól, a forradalomtól.

És így a forradalomtól igyekezve a magyar népet elrettenteni, a 48-as békepolitikát felmagasztalva

készítették elő a nemzetet a németeknek való behódolásra ebben a háborúban.

Az igazi 48, a népi 48, a forradalmi 48, Kossuth, Petőfi és Tancsics 48-a nem a magyar történetírásban és iskolakönyvekben, hanem

csak a nép lelkében élt.

De itt inkább legenda és mese formájában és ez nem elég. Hogy mi volt 48, a magyar történelemben, azt tudatosítani kell, mert e nélkül a 48-as hagyományokat nem lehet felhasználni a magyar nép újjánevelésére. Pedig fel kell használni őket. Jóvá kell tennünk az utolsó 25 év, reakciójának züllesztő, férfiasságot, bátorságot kiölő hatását a magyar népből és ezt csak úgy tudjuk elérni, ha többek között az 1848-as nemzedék erején, bátorságán, férfiaságán, hazaszeretén neveljük újjá a magyar népet. A 48-as hagyományok, 48. igazi mivoltának feltárása egyik fontos eszköze ennek az elkerülhetetlenül szükséges, életbevágón fontos újjánevelésnek, hogy szolgánépből újra férfiakká legyünk. Nem fejeztem be mással előadásomat, mint Petőfi szavaival:

Föl, föl hazám, előre mostan,

Megállni félúton kívánsz?

Csupán meg van látva rajtad,

De nincs eltörve még a lánc!

Révai József előadását zúgó tapsal köszönte meg a Szabadegyetem hallgatósága.

Jövő héten összeül a Népbíróság

Debrecen demokratikus közvéleménye régóta türelmetlenül várja a Népbíróság működésének megkezdését. Tegnap felállították a Népbíróság segédhivatalát. Az első vádiratokat az ügyészség már át is tette a hivatalhoz és kitűzték a tárgyalás napját. Az első tárgyalás jövő héten lesz.

Dr. Jávör Iván népbíró az politikai rendőrség vezetőjével együtt Budapestre utazott, hogy Debrecenbe hozzák és itt állítsák népbíróság cíé a Budapesten elfogott debreceni nyilasvezéreket.

Rendelet jelent meg a budapesti munkások bérrendezéséről

a Magyar Közlöny 8. számában

A „Magyar Közlöny” most megjelent száma közli az iparügyi miniszter rendeletét a Nagy-Budapest területén dolgozó összes fizikai és szellemi munkások bérrendezéséről. A munkáltatók és munkavégzők érdekképviseleti paritásos munkabérmegállapító bizottságot kötelesek küldeni. A bizottságok kollektív szerződés keretén belül állapítják meg a munkabéret, a túlóráért, az éjjeli és vasárnap munkáért járó külön díjazásokat. A vidéki hérek rendezéséről külön rendelet jelenik meg.

A „Magyar Közlöny” új száma egyébként 14 rendeletet tartalmaz, amelyek közül legfontosabb a sajtóra és a közalkalmazottak egyszeri rendkívüli segélyére vonatkozó rendelet. Rendelet szabályozza a kenyérfeladagot is, amelynek értelmében a feladag napi 20 deka kenyér.

Felülvizsgálják az ideiglenes iparigazolványokat

Az iparhatóság a közelmúltban sok ideiglenes iparigazolványt adott ki szükségmegoldásként. Az iparhatóság most ezeket az ideiglenes igazolványokat felülvizsgálja és az iparendély megadását a törvényes feltételek szabályszerű igazolásához köti, hogy a visszaéléseket elkövető nem kívánatos elemeket kiírta az iparból.

Megint beszélünk s csak beszélünk...

Petőfi Sándor

*Megint beszélünk s csak beszélünk,
A nyelv mozog s a kéz pihen;
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.*

*Dicsőségünknek kardja, csak most
Készültél s már a rozsdá esz,
Meglássátok, maholnap minden
Az ó kerekvágásba' lesz.*

*Ugy állok itt, mint a t'izes ló,
N'ey föl vagyok nyerge ve már,
S prüszögve és tombolva ott benn
Fecsegő gazdjára vár.*

*Föl, föl, harám előre gyorsan,
Megállni féluton kívánsz?
Csupán meg van tágiiva rajtad,
De nincs eltörve még a lánc!*

*Nem a tettek terén fogok hát,
Mint egy csillag lelu lani?
Megfojtanak majd a téllenség
Lomhán ölelő karjai?*

*S nem lenne baj, ha magam volnék.
Hisz egy ember nem a világ,
De ezer és ezer van, aki
A zablán tépelődve rág.*

*Óh ifjaink, óh én barátim,
Ti megköiött szárnyu sasok,
Láng a fejem, jeg a szívem, ha
Végig tekintek rajtatok!...*

A honvédelmi miniszter új rendeletei

A honvédelmi miniszter előterjesztésére a minisztertanács két rendelettervezetet fogadott el, melyek a honvédség régi jogos befelmeit orvosolják.

Köztudomású, hogy a honvédség régi szabályzatai szerint a visszatért hadifoglyak közül csak a tényleges tisztek és altisztek tarthattak legényt a hadifogságban eltöltött idő alatti illetményekre, míg a tartalékos tisztek és a legénységi állományú egyének a hadifogságban eltöltött időre semmi illetményben nem részesültek.

Mint hogy ezen intézkedés nem felel meg demokratikus honvédségünk szellemének, a honvédelmi miniszter előterjesztésére a minisztertanács hozzájárult, hogy a hadifogságból hazatért összes tisztek és altiszteink a hadifogságban eltöltött minden négy hónap után 1 havi havidíj és honvédségi pótdíj összegét kapják meg utólagos illetmények fejében.

A legénységi állományú egyének ugyancsak minden négy hónap után 200 P-s segélyben részesülnek.

A másik nagyjelentőségű előterjesztése volt a honvédelmi miniszternek, hogy a legénységi állományú egyének zsoldja a régi zsold 3-4-szeresére emelkedjen. Ezek szerint:

honvéd f. évi március 1-től havi 18 P helyett 60.— P,

örvezető f. évi március 1-től havi 27 P helyett 90.— P,

tizedes f. évi március 1-től havi 36 P helyett 120.— P,

szakaszvezető f. évi március 1-től havi 45 P helyett 150.— P zsoldban részesül.

A hadművelési területre elvonult legénységi állományú egyének hadi pótdíj címén a fentiekben megállapított zsold mértékét 100%-ban kapják.

Továbbá, hogy árágasági pótlék címén minden legénységi állományú egyén f. évi március hóra a zsoldjának 100%-os összegét kapja kézhez.

Csokona - szidnax

ma csütörtökön, március 15-én

március szabadságnap

I. HANGVERSENY

Hernádi Lajos zongoraművész és Weinstock Miklós operatőres

részvételével

II. BANK BAN

II fevonása, kezdete éi 4 órákor

Gergey Sándor

Március 15 hősei

Petőfi Sándor—Táncsics Mihály

Magyarországnak és korának legnagyobb költője volt Petőfi Sándor, de az eddigi hivatalos magyar történelmi elhárította magától ennek a lángésznek teljes vállalását. Az ártalmatlan szépségeket, a szerelmi lírát s a felángolt nemzeti öntudat ragyogását vállalta csupán, de költészetének szociális és lorradalmi részét üldözte.

Petőfi verseinek „népszerű” kiadásából hiányzik a lorradalmi költészet legnagyobb része s politikai beszédeinek, cikkeinek tömege könyvalakban meg sem jelent. Miért? Mert ezekből a beszédekből, cikkekből s versekből kiderült volna, hogy Petőfi kora és nemzete társadalmi mozgalmainak lorradalmi lelkiismerete volt. Arisztokrata-ellenes, animorarchi ta versei („Itt a nyilam, hová löjjem” — „Akasszátok fel a királyokat” stb.) mellett olyan költemények mint például a világ-szabadságról zengő remekműve, az „Egy gondolat bánt engemet” — a r mutatnak, hogy nemcsak tudott az akkor már izmosodó munkás-nemzetköziségről, hanem ez az eszme

át is itatta lényét.

Magyarország „történelmi” osztályának természetesen az volt az érdeke, hogy a forradalmi kitörések — s köztük az 1848-49-i is — amelyek szakadatlan lában húzódnak végig Magyarország történelmén, a dolgozó nép előtt rejtve maradjanak, vagy a mult messzeségében elködösítve, vagy a hamisítás m cskába mártva, úgy kerüljenek a „történelem nélküli” osztály alá, mintha azok az uralkodó, elnyomó rendszerek előfutárai lettek volna.

Igy lett az utolsó évtizedekben D rsa Györgyből, a magyar parasztság forradalmi mozgalmainak legdicsőségesebb alakjából „a nemesség oligarcha-ellenes harcainak vezetője”. Esze Tamás labanc-ellenes és jobbagyfelszabadító törekvése bil bus, káromkodó, bocskoros nemes és Petőfi Sándorból, a népi szabadságharc büszkeségéből a „szerelem halhatatlan dainoka”.

S ott élt, harcolt Petőfi mellett Táncsics Mihály, akit Március vívmányaként a forradalmi ifjuság magabiztosan ki a történelem. Ő kép-

viselte a magyar sajtóban, közéletben először — az uralomra kerülő polgárság nagy megrökönyödésére és üldözése ellenére is — a munkásérdekeket.

Lapja, a „Munkások Lapja”, alig félévig élt: a március 15-i tizenkét pont alapján uralomra került kormányzó rendszer — betiltotta. Amit Petőfi versekben követelt, azt Táncsics cikkeiben formálta meg. Követelte többek között: az összes urbéri terhek s a nemesség valamennyi politikai és gazdasági kiváltságainak azonnali és minden kárpótlás nélkül való eltörlését, az urasági földek felszámolását, a százholdas birtokmaximum törvénybeiktatását, a községek önkormányzatának radikálisabb kiterjesztését... mert ha nem „ekkor jön a forradalom”. Az új és igazi forradalom, a márciusi vívmányokat egyre jobban jobb felé terelő törekvésekkel leszámoló forradalom.

A sokéves börlöntől, a koplalástól, az évtizedes üldözöttestől ekinzött Táncsics szavai nem veszték a pusztában. Az új, népképviseleti alapon kiirt „követeléseket” tiz kerület léptette fel képviselőnek s több helyen meg is választották.

Lapját beszűntették s új lapindítását megakadályozták az uralkodó körök. De elhallgattatni nem tudták. „Forradalom” címe adóft ki

Ere. yes tisztogatást követel az egyetemen a DEK

A DEK vezetősége állást foglalt az egyetem megtisztításának és újjászervezésének kérdésében. Többek között a következő aktuális kérdésekben hozott határozatot.

Felszólítja dr. Went István egyetemi tanárt, hogy mondjon le katedrájáról.

Felszólítja dr. Nyireő Istvánt, hogy mondjon le az egyetemi könyvtár igazgatójának tisztjéről, mert könyvtárpolitikájával és bürokrata vezetésével teljesen lezüllesztette az egyetemi könyvtárat.

Végül Szabó Árpád és Flachbart Ernő állásukba való visszahelyezését sürgette.

A DEK vasárnap délután 3 órákor tartja tisztújító közgyűlést a DISZ Bikabeli helyiségében. A szervező bizottság felszólítja az egyetemi hallgatóságot, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjen meg.

Könnyű bánni külső elleninkkel, Ha kivesszük e belső bitangok... PETÖFI.

Internálták a fasizmus egy kizso galóját

Az elmúlt nyáron a debreceni gettóból megszökött egy 12 éves fiúcska és Rózsa János gyárimunkás, téglavető lakos adott neki lakásán menedéket. Mikó Balázs az azonban tudomást szerzett a dologról. Ismétellen jött Rózsa lakására és feljelentéssel fenyegetőzött. Mikor a helyzet tarthatatlanná vált, Rózsa elindult a gyermekkel, hogy visszaviszi a gettóba. Miközön egész úton konokul kísérte őket a hátuk mögött. Lehetetlenül téve így minden menekülési kísérletet. Szünet nélkül kiáltozott, gyalázkodott: „Vissza kell venni a zsidókat a gettóba!” A gyermek könyörögni kezdett, majd minden pénzt, 20 pengőt felajánlott neki, hogy hallgasson. Az asszony azonban könyörtelen volt. Megállított egy szembejövő városi tisztviselőt, hogy a gyermeket ne a gettóba, hanem a rendőrségre vigyék.

Más alkalommal is tett ilyen kijelentést: „A nemeteknek van igazuk, mert ak gázkamrákban pusztítják el ezt a büdös népséget.” Kihallgatásakor mindent másra akart fejni. A rendőrség internálta.

tűzelsorozatot, amely eljutott az ország minden zugába s amely bibliája lett az elnyomott magyar parasztságnak. Hiába alakul Vas Gereben vezetésével az egész országra kiterjedő sajtószervezet a tűzelsorozat ellensúlyozására, hiába követelték halált, börtönt Táncsics fejére a nyomába uszított bértollnokok, a magyar rónák és a magyar városok ébredező népe akkor már a szívébe fogadta és agyába véste Petőfi és Táncsics tanításait.

A 48-49-es szabadságharc két ragyogó alakja Petőfi meg Táncsics, Táncsics forradalmi szereplésével a magyar uralkodó körök s az utolsó évek lasisza betyárai nem tudtak mit kezdeni, tehát — elhallgattak. De Petőfi zsenijének — ártalmatlannak tűnő — természetből kiragadtak néhány marokkal s alszent lerditással magyarazzák és vallják maguknak Petőfi Sándort, aki amíg élt, korbácsa volt minden hazugságnak.

Az új, harcos magyar demokráciára vár a nagy feladat: 1848 március 15-ének s azt követő hősi korszaknak igaz bemutatása.

„Hirdetjük és valljuk, hogy Petőfi nem azoké, akik belőle 14 óta ének, de a miénk, mindazoké, akik Magyarországon a változás, a megújulás, a forradalom áhitozói, harcosai vagyunk.” (Adv.)

Felfüggesztett fővárosi tisztviselők

Megirtuk, hogy Budapest polgármesterének rendeletére azonnali hatállyal felfüggesztik a fővárosnak azokat az alkalmazottait, akik az elmúlt időkben jobboldali politikai működést fejtettek ki. A felfüggesztett tisztviselők első névsorában szerepel Dorogi Farkas Akos volt polgármester, Beeske Kálmán alpolgármester, Horváth László és Dörre Endre tanácsnok. Felfüggesztették Feigler Károly tisztifőügyészt, 5 főjegyzőt, 24 tanácsjegyzőt, köztük Nyékhegyi Istvánt, a nyilasok volt sajtóreferensét és Ifj. Meskó Zoltánt. A felfüggesztett orvosok között szerepel Bodósi Endre, a jobboldali működéséről közlsmert Vaszary Piroška férje és dr. Leventich László, a nyilas lapok antiszemita eltkirója is.

A nyilasok megölték Ligeti Ernőt

Ligeti Ernő, az Ismert erdélyi író és felesége is áldozatul esett a nyilasok budapesti vérengzésének. Ligeti másfél évvel ezelőtt utazott Kolozsvárról a fővárosba. Több regényt írt és szerkesztője volt az 1940-ben betiltott kolozsvári „Független Újság”-nak.

Közellátási miniszteri tisztviselők a rendőrségen

A „Néplap” már hírt adott arról, hogy a debreceni rendőrség letartóztatta Fekete Bertalan közellátásügyi államtitkárát. Most hozzáférhetjük még, hogy Feketével együtt letartóztatásban vannak dr. Benkő Géza és dr. Jeszenszky László miniszteri titkárok is. Benkő Géza debreceni származású, Losonczy István főispánnak volt titkára és az maradt Losonczy közellátási minisztersége korában is. Mindhárman felesküdték Szálásra. Ennek dacára Debrecenbe jöttek és szolgáltatásra jelentkeztek a közellátásügyi minisztériumban.

Lapáremelés

A Debrecenben megjelenő napilapok a mai naptól kezdve — egységes határozattal — a következő lapárakban állapodtak meg:
4 oldalas lap ára 60 fillér
6 " " " 90 " " " " " 1.— pengő

A fenti lapáremelést a nyersanyagárak ugrásszerű emelkedése, valamint a rendkívül korlátozott és nehézkes szállítási viszonyok tették szükségessé.

APOLLO-MOZI
Előadások: d. u. 1. és 3. és 1. és 2. vasárnap d. e. 11 órákor is.
Minden idők legnagyobb komikusával Charlie Chaplin-el a főszerepben
Modern idők
brillians amerikai vígjáték

Petőfi-mozgó
ezelett Vígscínház-mozgó
Mai műsor:
A magyar államkötés remeke Karády Katalin főszereplésével
„Külvárosi órszoba”
Új orosz híradó! Előadások nétköznap 1, 3. és 4. órákor, vasárnap d. e. 11 órákor is. Pénztárvnyítás hétköznap 12-től, vasárnap 10-től folytatolag.

Meteor-mozgó
Március 15-én
Kenyérharc
Előadások kezdete: 8 és 1. 5 órákor. — Jegylovétel egy órával előadás előtt.

LAPZÁRTA UTÁN

Moszkva, március 14. Sztálin marsall ma rendkívüli napiparancsban közölte, hogy Malinovszki tábornagy 2. ukránai hadseregcsoportja elfoglalta Csehszlovákia területén Zwolcn (Zólyom) városát.

Siess hazám napfényre hozni
Világraszóló híreidet,
Mit német járom, német ármány
Elrablott és eltemetett.

PETŐFI.

Meghívó

Debrecen Nemzeti Bizottsága március 15-én ünnepélyt rendez a Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült pártoknak, a Demokratikus Ifjúsági Szövetségnek, az szabadszakszervezeteknek és az összes hazafias szervezeteknek a közreműködésével.

M Ű S O R:

DÉLELŐTT

9 órákor:

- 1. Ünnepi istentisztelet a felekezetek templomaiban.
- 2. A város és a honvédség kiküldöttjei megkoszorúzzák a magyar 48-as honvédhősök sírját a Hősök Temetőjében és a városban eltemetett orosz hősök sírját.

10 órákor:

Kossuth és Petőfi szobrát megkoszorúzzák a város és a társadalmi egyesületek. Gyülekezés a Kollégium előtt.

11 órákor:

- ÜNNEPSÉG A KOSSUTH-SZOBORNAL.**
- 1. Himnusz. Énekl az *Általános Énekkar*. Vezényel: Szondi László.
- 2. Megnyitó beszédet mond: dr. Juhász Nagy Sándor, a Nemzeti Bizottság elnöke.
- 3. Nemzeti Dal. Szavalja: Kárpáti Lóránt egyetemi hallgató.
- 4. Kossuth-jelige. Előadja: a *Kossuth-dalkör*. Vezényel: Sziklai Ede.
- 5. Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség nevében beszél: Kiss József, országos titkár.
- 6. Magyar Kommunista Párt nevében beszél: Kállai Gyula, a budapesti Nemzeti Bizottság tagja.
- 7. Kisgazda Párt nevében beszél: dr. Juhász Géza tankerületi főigazgató.
- 8. Szociáldemokrata Párt nevében beszél: Marosán György országos titkár.
- 9. Dr. Erdei Ferenc belügyminiszter, a Nemzeti Parasztpárt vezére beszél.
- 10. Honvédség nevében beszél: Kósa Pál szakaszvezető.
- 11. „Egy gondolat bánt engemet.” Szavalja: Szabó József ifjúmunkás.
- 12. Szózat. Énekl az *Általános Énekkar*. Vezényel Sziklai Ede.

DÉLUTAN

1/4 órákor:

Díszelőadás a Csokonai-színházban.
4 órákor:
A honvédség és a Demokratikus Ifjúsági Szövetség kultúrdélutánja az Arany Bika dísztermében.

Polgármesteri intézkedések a bombasérült és életveszélyes házakkal kapcsolatban

A várost ért bombatámadások során megsérült épületeknél még mind a mai napig vannak olyan épületrészek, amelyek leomlással vagy ledőléssel fenyegetnek és így életveszélyt rejtenek magukban. A város lakosságának érdekében az alábbiakat rendeltem el:

- 1. Minden ingatlan tulajdonos, gondnok vagy megbízott, akinek birtokában vagy gondozásában lévő ház bármilyen módon megrongálódott, tartozik haladéktalanul átvizsgálni, hogy leomló, lehulló vagy ledőléssel fenyegető épületrészek, törmelések nincsenek-e az épületben. Amennyiben a legkisebb rendellenesség mutatkozik az épületben, tartozik felelős szakemberrel megvizsgáltatni és a leomlással, lehullással vagy ledőléssel fenyegető részeket eltávolíttatni. Addig is, míg a lehulló törmelék eltávolítása megtörténik, a járókelők testi épségének megóvása érdekében a veszélyeztetett úttest elkerítését háztulajdonos, gondnok vagy megbízott tartozik haladéktalanul elkészíteni.
- 2. Azon épületeknél, ahol fenti rendellenességek mutatkoznak és tulajdonosuk vagy gondnokuk nem tartózkodik Debrecenben, úgy az épület legközelebbi szomszédja tartozik ezen körülményt Debrecen sz. kir. város műszaki ügyosztályánál (városi adóhivatal, I. em. 5. sz. szoba) írásban bejelenteni, hogy a szükséges intézkedést megtehessem.
- 3. Felhívom egyben a város lakosságát, hogy a sérült épületek közvetlen közelében ne tartózkodjék, illetőleg azoktól kellő távolságra járkáljon, hogy a téli időben áttört és átfagyott romhulladékok az idő javultával meglazulva, lehullva, kárt ne tegyenek a járókelők testi épségében. Polgármester.

Nemzetközi Árucserelörgalmi Kt.

Újból működik: BUDAPEST, Andrássy-út 30., a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Terézvárosi fiókja helyiségében.
Vétel, eladás, csere, kompenzáció, belföldi és külföldi viszonylatban.
Minden időben készséggel állunk ügyfeleink rendelkezésére.

Németországba küldte a leventéket — Népbíróság elé kerül

Szentjóbby Szabó Tibor tiszacsegei tanító mint állami tisztviselő az igazoló bizottság elé került. Ugye megvizsgálásakor kiderült, hogy népellenes gondolkozású, fasiszta egyén, aki fölött a Népbíróságnak kell ítélnie.

Az utóbbi években leventeparancsnok volt, ebben a minőségében is durva, kegyetlen. A leventéket ütölte-verte. A németek pánikszzerű visszavonulásakor ő is elindította a tiszacsegei leventéket Németország felé. Azokat pedig, akik szökni akartak, agyonlövésével fenyegette.

A felszabadulás után falujában főjegyző lett. Hivatalában mindig népellenes magatartást tanúsított, egy alkalommal egy asszonyt meg is vert. Hatalmával visszaélve, egy zsidó tulajdonos házáat saját elhatározásából bontatni kezdte. Mikor ezért felelősségre vonták, egyiknek így felelt: „Lebontatom, mert zsidó ház és mert úiban van”, más elött pedig arra hivatkozott, hogy a katonai parancsnok utasítására jár el. Kiderült, hogy katonai parancsnok ilyen parancsot sohasem adott és a bontást azonnal abbahagyatta.

A tanúvallomások során még sok más bűne is napfényre került a tanító úrnak. Iskolás Jeányokkal való erőszakoskodás, tilalom ellenére való rádiórejtegetés és más efféle. Ennek a sokszoros bűnösnek ügyét a Népbíróság fogja tárgyalni.

Borsodban indul a tavaszi mezőgazdasági munka

Érdekes beszámoló jelent meg a miskolci „Szabad Magyarország” című lapban a mezőgazdaság helyzetéről. Nógrádi Sándor nemzetgyűlési képviselő, a Magyar Kommunista Párt északmagyarországi szervezetének vezetője körutat tett a mezőcsáti és mezőkövesdi járásban és beszámolt arról, hogy a földműves lakosság mindent megtett a tavaszi munkálatok érdekében.

Az orosz parancsnokság teljes támogatása mellett összeírják a kiselejtezett lovakat, ezeket fel fogják javítani, hogy a szántáshoz felhasználhatók legyenek. A díósgyőri Vasgyár üzemi bizottsága már közölte, hogy kiavítja az elromlott traktorokat. Előkészítik nemcsak a férfiakat, hanem az asszonyokat és fiatalokat is arra, hogy a legteljesebb mértékben kivégyék a részüket a föld megműveléséből. Az orosz katonai hatóságok a legnagyobb érdeklődéssel mutatják a tavaszi munkálatok megindítása iránt és mindenben segítségére vannak a földmunkás lakosságnak. Az uradalmak földjét is megművelik, egyelőre kis haszonbérleti formában.

Két gettó-csendőrt fogtak el Hajdúböszörményben

A hajdúböszörményi rendőrség politikai osztálya letartóztatta Tóviskes Sándor és Kiss Imre volt esendőröket, akik mint a VI. rendőrszázad tagjai résztvettek a debreceni, miskolci és békásme gyeri gettók őrzésében és elszállításában. Vallomást tettek azokról a szörnyűségekről, amelyeket a esendőrök a gettóban műveltek. A miskolci gettóban például tízezer embernek egy helyre kellett vízért menni és eközben állandóan ütöttek-verték őket. Az emberek egy része állandóan szabad ég alatt volt és itt is ütöttek-verték őket, nőket, úregeket egyaránt. A gettóba vitt orvosok közül nagyon sokan megmérgezték magukat.

A hajdúböszörményi rendőrségre került Zeizli Antal német SS-katona és Karl Grulke német altiszt is, akik hatalmas iratokkal mint szlovák menekültek bujkáltak.

Hatályon kívül helyezték a fűszerkereskedők „irányarait“

A Nemzeti Bizottság közellátási ügyeket intéző hármas bizottsága felhívta a fűszerkereskedők által megállapított irányarait, melyeket a bizottság megkérdése és hozzájárulása nélkül határozta el és hoztak nyilvánosságra. A bizottság tegnap ülést tartott, amelyen úgy határozott, hogy ezeket az árakat — amelyek még a fekete piac árainál is magasabbak — hatályon kívül helyezi. Az árak

megállapításáról később tájékoztatják a nagyközönséget.

Amint lehetőség nyílik rá, az árubeszerző karavánok elindulnak az ország minden részébe — orosz fegyver kísérettel.

A bizottság egyben felhívja a közönség figyelmét, hogy a legszigoribban büntetik, internálják azokat, akik az árak megállapításáig a régen érvényben lévő áraknál drágábban vásárolnak és adnak el.

SAKSZERVEZETI HIREK

Famunkások! A március 15-i ünnepélyre gyűlékezés a szakszervezetben 9 órakor.

Felhívás a munkaadóknak! A magán-tisztviselők szakszervezete felhívja a munkaadókat, hogy ha irodai munkatérre van szükségük, forduljanak a magán-tisztviselők szakszervezete titkárához. A szakszervezet díjtalanul közvetít.

Magán-tisztviselők szakszervezete f. hó 16-án délután fél 3 órakor vezetőségi ülést tart.

A vendéglátóipari munkások pénteken, március 16-án délután 4 órakor taggyűlést tartanak a szakszervezetek székházában.

Ipartestületi közlemények

A képzett ács mesterek szakosztálya folyó hó 16-án, pénteken délelőtt 11 órakor igen fontos ügyben szakosztályi ülést tart rendőrségi épület, III. em. 96. sz. szobában, az ipartestület helyiségében. Elnökség.

Felkérem a kőművesmestereket, hogy f. hó 16-án, péntek délután 2 órakor szakosztályi ülésre megjelenni szíveskedjenek Kossuth-u. 20. 96. számú szobában. Elnök.

Felhívom a süítőszakosztály tagjait, hogy f. hó 15-én délután 3 órakor rendőrség, III. e. 96. számú szobában a fidesztás ügyében pontosan megjelenni szíveskedjenek. Elnök.

Férfiszabó iparosok szakosztálya f. hó 17-én, szombaton délután 2 órakor ülést tart Rendőrség, III. e. 96. sz. helyiségében. Kérjük a kartársak pontos megjelenségét. Elnökség.

A fedrászszakosztály értesíti a közönséget és a szakosztály tagjait, hogy március 15-én üzentünk az ünnepség tartama alatt, vagyis 10 órától 1 óráig zárva tartjuk. Elnökség.

Felhívások

Felhívom mindezeket, akik a rendőrségtől katonai elszállásolás alól lakásmentesítést kaptak, hogy az erre vonatkozó igazolványt haladéktalanul szolgáltatassák be a rendőrség I. em. 47/B. számú szobájába, mert a mai naptól kezdve minden ilyen igazolvány hatályát veszti. Debrecen, 1945 március 14. Szilágyi, rendőrfőkapitány.

Felhívom a törvényhatósági tagokat, hogy március 22-ig az éjjel-nappal szabad mozgást biztosító igazolványok kiadására szükséges fényképet szolgáltatassák be a városházán az I. emelet 18. számú helyiségben. Ellenkező esetben az igazolványt nem kaphatják meg. Pataky József műszaki főtanácsos.

LAPUNK legközelebbi száma szombaton reggel, a rendes időben jelenik meg.

Veszek és eladok

szoba, konyhabútor, rekamié, fotelt székeket, szőnyegeket, férfi és női bundakabátokat, férfi és női ruháim, et., ró és varrógépet, gramofonlemezeket.

MEZEI GYULA

Vörösmarthy-utca 12. sz.

A dohánygyár a honvédekért

Március 15-én, a magyar szabadság napján 250 honvédet lát vendégül ünnepi ebédre a dohánygyár saját éttermében, hogy ezzel is kifejezésre juttassa szeretetét és bizalmát az új, demokratikus magyar hadsereg iránt.

Közlemények

Dr. Paulovics István egyetemi tanár családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Járdányi-Paulovics-ra változtatta.

A Munkaügy Hivatal 10 (tíz) fehérnemű varrónót alkalmaz napi 30 (harminc) pengő fizetéssel. Jelentkezni lehet a „Kovács” Cipőgyárban, Bőszörményi-út 3. sz., reggel 7 órakor.

Kereskedő Társulat közleménye. Árubeszerző kereskedői karavánba való részvételre felhívjuk a kereskedőket, hogy a Társulat Piac-u. 8. sz. alatti székházában d. e. 9—3-ig okvetlen jelentkezzenek, mert későbbi jelentkezést figyelembe nem vehetünk. Az út biztonságáról gondoskodás van.

Fahérem vezetésre keres valalkozókat a honvédség

A 6. hadosztály rendelkezésére álló anyag (ing és rövid alsónadrág) sürgős elkészítésére vállalkozókat keresünk. Ajánlatokat a debreceni 6. honv. öltömezőraktár parancsnokságához (Hajnal-utca) kell benyújtani. Cérna a szükséglethez képest csak kis mennyiségben áll rendelkezésre.

HIRDETMÉNY

Felhívom a város lakosságát, hogy a háború folyamán az egyesült nemzetek — Szovjetunió, Csehszlovákia, Jugoszlávia államok — területéről Magyarország területére szállított mindazokat az értékeket és anyagokat, gépeket és üzemek felszerelését, mozdonyokat, vasúti kocsikat, traktorokat, gépkocsikat, történelmi emlékeket, múzeumi értékeket, továbbá az itt fel nem sorolt, minden egyéb vagyonfegyvert, amelyek jelenleg állami, társadalmi és szövetségi szervezetek, vállalatok, intézmények, vagy az egyes polgárok tulajdonát képezik, hozzám három nap alatt jelentsek be és a bejelentett tárgyakat egyidejűleg az államrendőrség debreceni főkapitányságához azonnal szolgáltatassák be. Akik jelen felhívásomnak az előírt időben eleget nem tesznek, azok a törvény szigorával fognak büntetetté válni. Polgármester.

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. TARISKA ISTVÁN

Szerkeszti: **RADÓ ISTVÁN.**

Nyomatott a „Szabadság” nyomda és kiadó vállalat külforgóágán Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám. Felelős nyomdaigazgató: Ménes János

Virág-, konyhakerti és mezőgazdasági

magvak

vételre és eladásra. Vészborsó nagy választékban kapható **FELLEGI, Ha v n-u. 61.**

APRÓHIRDETESEK

ALLÁS

Gyermek mellé keresek rendszerető fiatal leányt Domokos Lajos-u. 9. V

Házyzetető felvétetik, jelentkezéni Simonffy-u. 29. sz. Salamon. V

Hatnagelktromosságban nagy gyakorlattal bíró mérnököt azonnaira felvesszünk, esetleg félnapra vagy időszakos elfoglaltságra. Megkeresést „Állandó munka” jellegére, kiadóhivatáiba. 378

Asztalossegédet állandó munkára felvesz Ary műasztalos, Kassa-út 22. 233

Gyermekszertető idősebb nőt keresek, bentlakót. Rothermere-u. 24. 372

Varrodába segéd és tanulóleányokat fizetéssel felveszek. Kiss Katalin, Hatvan-u. 6. I. em. 20. 341

Borbélysegédet felveszek, koszt, lakás, magas fizetés. Horváth Károly, Hajdusámsón. 351

Közeli tanyára keresek konvencióst vagy majort, teljes ellátással. — Borz-u. 23. 355

Asztalos tanulókat felvesz Ary műasztalos — Kassa-út 22. 834

Nőtvarrodába tanulóleányt felveszek. Cérnát veszek. Szász Gyuláné. Török Bálint-u. 24. 357

Jómunkás utódorász segéd azonnal felvétetik. Erdős Endre, Rákóczi 41 411

Kint vagy bentdolgozó nagymunkásokat, valamint kézimunkásokat — sürgősen felvesz Kiss ur szobájában, Ferenc József út 16. Alföldi-palota. 223

LAKÁS

Bútorozott szobát keres belvárosban „Néplap” munkatársa. Ajánlatokat kiadóba.

Egy bútorozott szoba kiadó, aki az ablak esztétizálást elvállalja. Rothermere-u. 21. 356

2-3 szobás összkomfortos lakást keresek a belvárosban. Közvetítőket élelmiszerez díjazok. Szemes-távét veszek Simonffy-u. 29. Salamon V

Harlsnyával jutalmazom, aki részemre bútorozott szobát juttat. „Étkezde” Bádógos-u. 1. 416

Egy szobát keresek ellátással, állásban levő jobb fiatalember. Cím a kiadóban. 362

KERESLET

Paál Antal százados, Berettyóújfalu. Nagyon kérem, mielőtt szabadságra megy, keressen fel Mikle János Debrecen Forrai István-u. 4. (Kincsesbég.) 327

A Menekültek Tudakozó Irodája útján üzenik Budapestről:

Szterbinszkyék adjanak életjelt Babának Bpest, Poór Endréné, II. Ribárit-utca 11. 367-2

S. H. B. kerékpárok gyártása megkezdődött. Munkásaink ellátására élelmiszer küldeményeket pénzezt vagy áruval fizetünk Schweitzer, B-pest, Thököly-út 49. 367-3

Stein (Teszler) Adolf, Husztról eltűnt 1942 okt. Sillinkán. Keresik testvéreit. Ujpest, Rózsa-u. 29. 367-5

Wasner Ernő B. 129. tsz., aki tud róla, értesítse: Wald Erzsébetet, Bpest, Visegrád-u. 22-a. I. 3. 367-6

Szigethy Gyulát kéri, adjon hírt Budapestre. New-York hírdetőbe, Erzsébet krt 9—11. Szigethy Lászlóról és Károlyról. 367-4

Kérem azt a bajtársat, aki tud Varga Antalról a VI. gépkocsizó vonat osztállyal ment el. Tábori száma Z. 978. volt, értesítse feleségét Debrecen, Bercsényi-u. 29. sz. alatt. 343

Dr. Koritsánszkyt és családját keresik szülei. Aki hírt tud róluk, értesítsen Dr. Orosz György Beregszász, Hunyadi-u 7 204

Kérem a jelentkezését annak a két bajtársnak, akik fiamról, Réti Emilről október végén értesítést akartak átadni. Cím Réti Béláné, Berettyóújfalu. 364

Bajtársak! Aki tud Mikó János szakaszvezetőről, gyalogos, debreceni 11. géppuskászázadánál szolgált és Téglásra vonult be, hogy értesítse aggódó feleségét. Cím Debrecen, Mikes Kelemen utca 21. szám. Mikó Jánosné. 345

Bajtársak! Keresem a fiam, Lamos Gyula honv. VI. gépkocsizó vonat o. szerelő oszlop, tábori p. száma: L 809. Julius tó 16-án ment a frontra. — Aki tud róla, értesítse aggódó szüleit. Cím Debrecen, Mikes Kelemen u. 21. sz. 344

Ki tud gyermekéről? Mag Tibor 18 éves, — Gratzka Sándor sz. v. törzsőrmester és családja, akiket Tasnádszántóról szeptemberben Körmendre vittek. Kohári Mihály 23. n. v. törzsőrmester és feleségéről! Nagyon kérem értesítsen. Mag Mihály Debrecen, Budai Ézsaiás-u 48. sz. 340

EGYÉB

30-es férfi vagy fiúcipőt, ruházóvetet, fehérneműanyagot, kesztyűt keresek megvételre Kossuth-u. 4. órászület.

Kérjük azokat a felelőket, akik Budapestre szóló nyomozási megbízásokat adtak, választást végezték fájradjanak hozzá. — Menekültek Tudakozó Irodája, Simonffy-u. 51. 368

Szegedre menő autótárs lennék. Többitöm utca 14. sz.

Szép, tiszta paplant veszek. Cím a kiadóban.

Hibátlan férflinget adok zsrért. Rothermere-u. 24. 373

Autómotorokat, (használt), acél-, vascsöveveket, idomvasakat, golyócsapágyakat (új vagy használt) veszünk Asbóth mérnöki iroda, Debrecen, Rákóczi-u. 18. 379

Fonórokka állandóan kapható Hadas József faesztorgályos mesternél, Hajdúböszörmény. 366

Középtermetű csikos zakónadrág eladó. Csopókert, Apponyi-u. 6. Bodnár. 365

Honvédelmi minisztérium Elkészítési (volt süketoéma intézet) elad naponta kb. 20 liter moslékot legtöbbet igényelnek. Zárt ajánlati feltételek adandó be f. hó 18-ig. 361

Egy fejőstehén eladó. Péterfia 29. 359

Eladó 5—6 kiló méhviasz. Endre-u. 18. sz. Gerébtelep. 353

Mozaiklapok, Ahójt-lemezek, fűrészpörögáccsal kapható a Debreceni Műkőgyárnál, — Fűrdő-utca 2.

Használjunk békebeli pamutból foszlányt st. p., műrostmentes, kiadó. Van. Róit, Csapó 24. 865

Mindentéle fotócsikket, gépet vásárol Berzéki fotó 393

50 hold feketeföld, várostól 7 km., műút mentén, egy vagy több tételben is kiadó. Hatvan-u. 41. 313

Bélyeggyűjtők! Sorozatokat, gyűjteményt délutánként vásárolok. — Magoss György-tér 6. 262

Táblaiveget magas ártért vásárol Tökés és Horváth foto, Simonffy-utca 1. 312

Naplárban veszünk száraz, egészséges morzsolt tengerit. Apafi-malom. 276

Modern styl és antik bútorok, rekamiék, egész és fél hálók, íróasztalok, nemes perzsa- és kókusz szőnyegek, hó és sárcipők nagyválasztékban az Ingóságkövetítőben. — Ugyanott mindennemű tárgyak vétele (Püspök-palota, Nagytemplommal szemben.)